

**IPARD-II DÖNEMİNDE HİBELERDE
YAPILAN İYİLEŞTİRMELER,
ÖZELLİKLE FİNANSMAN
SORUNUNA YÖNELİK YAPILAN
ÇALIŞMALAR KIRSAL KALKINMAYA
YÖNELİK VERİLEN DESTEKLERİN
NİTELİĞİNDE ARTIŞA SEBEP
OLACAKTIR.**

**IMPROVEMENTS IN THE GRANTS
DURING IPARD-II PERIOD AND
ESPECIALLY, THE ACTIVITIES CARRIED
OUT FOR THE SOLUTION OF
FINANCING PROBLEM WILL PROVIDE
AN INCREASE IN THE QUALITY
OF THE SUPPORTS AIMING RURAL
DEVELOPMENT.**

SETBİR Yönetim Kurulu Başkanı Zeki ILGAZ ile Söyleşi

Interview with SETBİR

Röportaj | Interview: : Behram TOPAL

**Türkiye Süt, Et, Gıda
Sanayicileri ve Üretecileri
Birliği Derneği (SETBİR)
1976 yılından beri sektörde
varlığını sürdürün bir oluşum.
Kısaca bu birelikten bahseder
misiniz?**

1976 yılında kurulan Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üretecileri Birliği Derneği (SETBİR), kurulduğu günden itibaren, ülkemiz süt ve et sektörünün ve ona bağlı olan sanayinin gelişmesini hedef olarak çalışmalarına devam eden ve sektörü en üst düzeyde temsil eden bir çatı kuruluş olup sektör için bir marka niteliği taşımaktadır.

**The Union of Dairy, Beef, Food
Industrialists and Producers
of Turkey (SETBİR) is an
organization that has been
active in the sector since 1976.
Can you describe this union
briefly?**

The Union of Dairy, Beef, Food Industrialists and Producers of Turkey (SETBİR), which was established in 1976, is an umbrella organization that has been carrying out its activities with the aim of developing the milk and meat sectors and the related industry and representing the sector at the top level while constituting a brand for the sector since the day it was established.

SETBİR, kurulduğu günden beri kamu yönetimi ve sektörlerimiz arasında köprü görevi görmüş ve tarım ve hayvancılık konularında devlet politikalarının oluşturulmasına etkin katkı sağlamıştır.

Türkiye'de bulunan, hayvancılık sektöründe görev alan ve ulusal ve uluslararası arenada varlık gösteren, et ve süt sanayi firmaları, bu sektörlerle tedarik sağlayan firmalar, et, süt ve yem üreticileri SETBİR üyeleri arasında yer almaktır, SETBİR'in 54 firmayı temsilen 97 üyesi bulunmaktadır.

SETBİR has served as a bridge between public administration and the sectors and has actively contributed to the development of government policies related to agriculture and livestock production since the day it was established.

The companies operating in meat and milk sectors, the companies supplying to these sectors and meat, milk and feed producers that are taking part in livestock production sector in Turkey and active in national and international arena are among the members of SETBİR and the Union has 97 members representing 54 companies.

Üyelerinizin yapısına bakıldığından daha çok ulusal ve uluslararası ticari faaliyet yürüten büyük kuruluşlardan oluşuyor. Kırsal bölgelerde üretim yapan küçük üreticilerin durumları bu yapıda hangi işlevleri görüyor?

SETBİR üyesi firmalar, sizin de belirttiğiniz gibi, daha çok ulusal ve uluslararası ticari faaliyet gösteren büyük kuruluşlardan oluşmaktadır. Kırsal bölgelerde üretim yapan küçük işletmeler ise, bizim üyemiz olan büyük işletmelere hammadde sağlamaktadır. Bu küçük işletmeler, gıda üretim zincirinde, bizim üyelerimizin birer ortağı, partneri durumundadır.

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın 2014 yılı verilerine bakıldığından, ülkemizde var olan yaklaşık 1 milyon 250 bin süt sağlığı işletmesinin %76'sının hayvan varlığının 10 adetten az olduğu görülmektedir. Buradan da anlaşılacağı üzere ülkemizde, aile işletmeciliği önemli bir yer kaplamakta olup, aile işletmeciliğinin desteklenmesi, daha modern imkânlara kavuşturularak, daha kaliteli çiğ süt üretmelerinin sağlanması çok önemlidir. Bu kapsamda IPARD ve kırsal kalkınma programları ve hibeleri önem kazanmaktadır.

Looking at the member profile, it can be seen that the members are mainly large-scaled organizations carrying out commercial activities on national and international level. What are the functions of the small producers engaged in production in rural areas within this structure?

As you also mentioned, member companies of SETBİR are mainly large-scaled organizations carrying out commercial activities on national and international level. Small sized enterprises engaged in production in rural areas provide raw materials to the large-scaled enterprises that are our members. These small sized enterprises are the partners of our members in the food production chain.

According to the data of 2014 belonging to the Ministry of Food, Agriculture and Livestock, 76% of approximately 1 million 250 thousand enterprises with dairy cows in our country have less than 10 livestock. As it can be understood from this figure, family enterprises have an important place in our

Bir üretimin koşullarını belirleyen şey arz-talep dengesidir. Bu anlamda ülkemizde süt üretiminin ve buna bağlı olarak tüketiminin durumu nedir?

TÜİK verilerine göre, ülkemizde 2013 yılında 18 milyon 223 bin 712 ton olan çiğ süt üretimi, geçen yıl %1,5 oranında artarak 18 milyon 499 bin tona yükselmiştir. Bu miktarın %91,2'sini inek sütü, %6'sını koynun sütü, %2,5'ini keçi sütü ve %0,3'ünü ise manda sütü oluşturmaktadır.

Yine TUİK verilerine göre 2014 yılında, 2013 yılına göre %8,6 artıla, 8,6 milyon ton inek sütü kayıtlı işletmelerce toplanmış olup bu hesaba göre toplam inek sütümüzün yaklaşık %51'i kayıt ve kontrol altındadır.

Her ne kadar çiğ süt üretim artışı 2014 yılında %1,5 oranında kalmış ve artış hız kesmişse de son beş yılda (2009/2014) elde edilen büyümeye toplamda %45,62'dir. 2009 – 2014 yılları arasında çiğ süt üretiminde yıllık ortalama %7,8 büyümeye sağlanmıştır. Son beş yılda meydana gelen bu olağanüstü artışa karşın sanayi kuruluşları tarafından toplanan inek

country and it is quite important to support the family enterprises and ensure that they produce higher quality raw milk by providing them more modern facilities. IPARD and rural development programmes and grants gain importance within this scope.

Supply-demand balance determines the conditions of production. Considering that, what is the status of milk production and related consumption in our country?

According to the data belonging to TurkStat, raw milk production, which was in the amount of 18 million 223 thousand 712 tons in 2013, increased 1,5% and became 18 million 499 thousand tons in the last year. 91,2% of this amount is cow milk, 6% is sheep milk, 2,5% is goat milk and 0,3% is water buffalo milk.

Once again, according to the data belonging to TurkStat, the registered enterprises collected 8,6 million tons of cow milk in 2014 with an increase of 8,6% compared to 2013 and according to this calculation,

sütünün toplam üretilen inek sütüne oranı, %54,30'dan (2010) %51,10'a (2014) gerilemiştir.

792 milyon ton olarak tahmin edilen dünya çiğ süt üretim miktarı içinde ülkemiz 9. sıradır yer almaktadır. Kişi başına yıllık süt ve süt ürünleri tüketim miktarımız 140 kg civarında olup, dünya ortalaması olan 109,4 kg'ın üzerindedir. Bu rakam gelişmiş ülkelerde 232 kg, gelişmekte olan ülkelerde ise 77,7 kg'dır. İçme sütü tüketim alışkanlığımızın olmaması nedeniyle sütü daha ziyade yoğurt, peynir ve ayran olarak tükettiğimizi söyleyebiliriz. Son yıllarda çiğ süt üretim ve tüketim rakamları gelişmiş ülkelerde (pazarın doygunluğa yakın olması nedeniyle) fazla değişim göstermezken, üretimde gözlemlenen artış daha ziyade Çin, Hindistan, Türkiye, Kore gibi gelişmekte olan ülkelerden gelmektedir.

Sokak sütü, yani açık satılan süt ülkemizde yaygın olarak tüketilen bir ürün. Bu konuda düşünceleriniz nelerdir?

Ülkemizde üretilen sütün yaklaşık %50'si kayıt dışı olup, bu kayıt dışı oranın %10'unun sokak sütü/akçık süt olarak

approximately 51% of the total cow milk is registered and under control.

Although the increase in raw milk production couldn't go beyond 1,5% and the increase decelerated in 2014, the total growth obtained in the last five years (2009/2014) is 45,62%. Annual average growth in raw milk production in 2009 – 2014 is 7,8%. Despite this extraordinary increase in the last five years, the ratio of cow milk collected by the industrial enterprises to the total amount of cow milk produced dropped from 54,30% (2010) to 51,10% (2014).

Our country ranks the 9th among the other countries in terms of the amount of raw milk produced worldwide, which is estimated as 792 million tons. Annual consumption amount of milk and dairy products per person is approximately 140 kg in our country, which is above the average consumption of 109,4 kg worldwide. This amount is 232 kg in the developed countries, while it is 77,7 kg in the developing countries. It can be said that we generally consume milk as yoghurt,

tüketildiği varsayılmaktadır. Bilgi kirliliği ve mesleki açıdan ilgisi olmayan kişilerin başına yaptığı yanlış bilgilendirme ve açıklamalar, sokak sütü satışını tetiklemekte tüketimin oranını giderek artmaktadır. Ülkemizde çiğ süt üretiminizin %50'sinin kayıt ve kontrol dışı olması, halkın sağlığı açısından yarattığı risk, haksız rekabet yaratması ve tarımsal politikaların oluşturulmasında yarattığı belirsizlik anlamında çok büyük engel oluşturmaktadır.

Medyada yer alan haberler arasında sokak sütünün loşlığı tek tehlikenin mikrobiyolojik olduğu ve sütün kaynatılması ile bu tehlikenin giderildiği ifade edilmektedir. Halkı sokak sütü kontrolsüz koşullarda üretilen çiğ sütün yine kontrolsüz koşullarda halka ulaşılması süreçlerini içermektedir ve halkın sağlığı açısından çok büyük riskler taşımaktadır.

Ciğ sütün içme sütü olarak tüketilebilmesi için bileşim açısından fazla bir değişikliğe uğramadan insan sağlığı açısından güvenli bir gıda holine getirilmesi gereklidir. Bunu sağlamakın yolu ise sütün kontrollü koşullarda altında işlenmesidir. Ciğ sütün kaynatılması sırasında gerçekleşen bileşim kayipları

cheese and ayran since drinking milk is not a common habit. In the recent years, raw milk production and consumption amounts have not change drastically in the developed countries (since the market is almost saturated) while the increase in production can be observed in developing countries such as China, India, Turkey and Korea.

Street milk, in other words, unpacked milk sold on the streets is a commonly consumed product in our country. What do you think about this issue?

Approximately 50% of the milk produced in our country is unregistered and 10% of this amount is assumed to be consumed as street milk/unpacked milk. Information pollution and misinformation and wrong explanations on the media provided by people who are professionally not related to the issue trigger the sales of street milk and the consumption amount is gradually increasing. 50% unregistered and uncontrolled raw milk production in the country causes great obstacles because of creating risks for public health, creating unfair competition and

kontrollü işil işlem sırasında meydana gelen besin kayiplarından çok daha şiddetlidir.

Türkiye'de üreticiler ihtiyaçları olan sütü ne şekilde temin ediyorlar? Bu anlamda kırsal kesimde süt üreticilerinin desteklenmesinin ne gibi getirileri olabilir?

Gelişmiş ülkelerde çiğ süt tedariki üretici örgütlerince yapılmakta veya işleme tesisi ve üretici örgütlerinin ortaklığında yapılmaktadır. Ülkemizde ise üretici örgütlerinin sahip olduğu işletme sayısı parmakla gösterilecek kadar azdır.

Ülkemizde süt işleme tesisi ihtiyaçları olan çiğ süt kışmen büyük çiftliklerden soğuk süt olarlar, kışın da köy köy dolasarak gerekliginde günde 2 defa 300 km'ye varan mesafeleri kat ederek toplamak zorundadırlar. Oysa ideal olanı üretici ve sanayicinin her birinin tüm paydaşları kapsayacak biçimde örgütlenmesi, ticareti yapılacak olan çiğ sütün fiyatının (tüm ülke ya da yore için) bu iki örgüt tarafından ortaklaşa belirlenmesi ve belirlenen bu fiyatın istikrari korumak adına uzunca bir süre (örneğin 1 yıl gibi) geçerli olacağı bir sistem oluşturulmasıdır.

creating uncertainty in the development of agricultural policies.

In the news published and broadcasted on media, it is stated that the only risk contained in the street milk is microbiological hazard and boiling the milk eliminates this risk. However, street milk process includes supplying raw milk produced in uncontrolled conditions to the public in also uncontrolled conditions and this process carries enormous risks in terms of public health.

To be able to consume raw milk as drinking milk, it should be processed as a secure food in terms of human health without undergoing many changes in its composition. The only way to enable this is to process the milk in controlled conditions. Losses in composition faced by boiling the raw milk is much more compared to the nutrition losses faced during the heat treatment.

How do the enterprises in Turkey supply the milk they need? What can be the benefit of supporting milk producers in rural areas, in this sense?

Ülkemizde var olan süt çiftliklerinin kapasiteleri küçük ve dağınıktır. Süt toplama maliyeti AB'ye göre 3-4 kat daha fazladır. Hayvancılık işletmelerimiz genellikle optimál işleme büyülüğünün altında olduğundan otomasyon, mekanizasyon ve modernizasyon açısından yapılacak yatırımlar ekonomik olmamaktadır; dolayısıyla hayvancılık işletmelerimizin büyütülmesi, modernize edilmesi, verimliliğin artırılması ve kalitenin yükseltilmesi ayrıca eğitimi işgücü istihdamı büyük önem arz etmektedir.

Hayvancılık işletmeleri küçük işleme olmasından dolayı teminat göstermemektedirler. Kırsal bölgelerde teminatlandırma konusu çözüldüğü takdirde tabana yayılma daha büyük olacaktır. Aile işletmelerinin desteklenmesi, bu noktada modern işletmelerin oluşturulması, üretilen çiğ sütün kalitesinde ve hayvan başına elde edilen çiğ sütün miktarında artış sağlayacaktır. Bu noktada TKDK önemli bir işlev görmektedir.

Kırsal kesimde sürdürülebilir bir süt üretimi için teknolojik gelişme ne kadar önemli ve kırsal üreticiler bu

In developed countries, raw milk is supplied by the producers associations or by the cooperation between the processing facilities and producers associations. However, the number of facilities owned by the producers associations is quite low in our country.

Milk processing facilities in our country have to collect the raw milk they need partly from the large farms as cold milk and partly by going from village to village and driving up to 300 km distance 2 times a day when required. However, the ideal process includes the organization of producers and industrialists by involving all stakeholders, determination of the price for raw milk (for the whole country or for the region) jointly by both of these organizations and development of a system that will be valid for a long time (1 year, for example) in order to keep this identified price stable.

Capacities of the milk farms in our country are low and scattered. The cost of collecting milk is 3-4 times more than the one in the EU. Since the enterprises on livestock

Ülkemizde var olan süt çiftliklerinin kapasiteleri küçük ve dağınıktır. Süt toplama maliyeti AB'ye göre 3-4 kat daha fazladır. Hayvancılık işletmelerimiz genellikle optimal işletme büyülüğünün altında olduğundan otomasyon, mekanizasyon ve modernizasyon açısından yapılacak yatırımlar ekonomik olmamaktadır; dolayısıyla hayvancılık işletmelerimizin büyütülmesi, modernize edilmesi, verimliliği artırılması ve kalitenin yükseltilmesi ayrıca eğitilmiş işgücü istihdamı büyük önem arz etmektedir.

Hayvancılık işletmeleri küçük işletme olmasından dolayı teminat göstermemektedirler. Kırsal bölgede teminatlandırma konusu çözüldüğü takdirde tabana yayılma daha büyük olacaktır. Aile işletmelerinin desteklenmesi, bu noktada modern işletmelerin oluşturulması, üretilen çiğ sütün kalitesinde ve hayvan başına elde edilen çiğ sütün miktarında artış sağlayacaktır. Bu noktada TKDK önemli bir işlev görmektedir.

Kırsal kesimde sürdürülebilir bir süt üretimi için teknolojik gelişme ne kadar önemli ve kırsal üreticiye bu

In developed countries, raw milk is supplied by the producers associations or by the cooperation between the processing facilities and producers associations. However, the number of facilities owned by the producers associations is quite low in our country.

Milk processing facilities in our country have to collect the raw milk they need partly from the large farms as cold milk and partly by going from village to village and driving up to 300 km distance 2 times a day when required. However, the ideal process includes the organization of producers and industrialists by involving all stakeholders, determination of the price for raw milk (for the whole country or for the region) jointly by both of these organizations and development of a system that will be valid for a long time (1 year, for example) in order to keep this identified price stable.

Capacities of the milk farms in our country are low and scattered. The cost of collecting milk is 3-4 times more than the one in the EU. Since the enterprises on livestock

destege ulaşılabilmesi için ne türden destekler sağlanmalıdır?

Sürdürülebilir bir üretim için üreticinin mutlaka kâr etmesi gereği açıklır. Üreticinin kâr etmediği bir sistemin sürdürilebilir olması mümkün değildir. Ancak üreticinin çiğ süt kalitesini artırmak ve üretimin maliyetlerini düşürmek yönünde bir sorumluluğu olduğunu farkında olması beklenir ve bu amaca ulaşmak için bir çabası da olmalıdır ve bu çabalar devlet tarafından uygun yollarla desteklenmelidir.

Sürdürülebilir bir süt üretimi için teknolojik gelişmenin önemi kadar o teknolojinin kullanılabilir ve uygulanabilir olması da oldukça önemlidir. Kırsal kalkınma için eğitim faaliyetlerine ağırlık verilmesi ve örgütlenmeyi kolaylaştırıcı faaliyetlerde bulunmak, hem bilgi sahibi olunması hem de ortak hareket edebilmenin çok ciddi fayda sağlayacağı kanaatindayım.

İşletmelerimizin büyük çoğunuğu alt yapısı yeterli olmayan küçük işletme şeklinde, otomasyon ve mekanizasyon imkanı kısıtlı ve çalışanlarının eğitimi de çok yeterli değildir. Ülkemizde hayvancılık sektöründe çoğulkulka kapaklı

production are generally below the optimal enterprise size, investments in automation, mechanisation and modernisation is not economical and therefore; it is quite important to increase the capacity and productivity and enhance the quality of the enterprises on livestock production while employing trained labour force.

Since the enterprises on livestock production are small sized enterprises, they cannot provide collateral. In the case that the collateral problem is solved in the rural areas, the extension will be to a large extent. Supporting the family enterprises and creating modern enterprises will provide an increase in the quality and amount of raw milk produced per livestock. At this point, ARDSI plays an important role.

What is the importance of technological development for the sustainable milk production in the rural areas and what kind of supports should be provided to enable the access of rural producers to this support?

AİLE İŞLETMELERİNİN DESTEKLENMESİ, BU NOKTADA MODERN İŞLETMELERİN OLUŞTURULMASI, ÜRETİLEN ÇİĞ SÜTÜN KALİTESİNDE VE HAYVAN BAŞINA ELDE EDİLEN ÇİĞ SÜTÜN MİKTARINDA ARTIŞ SAĞLAYACAKTIR.

SUPPORTING THE FAMILY ENTERPRISES AND CREATING MODERN ENTERPRISES WILL PROVIDE AN INCREASE IN THE QUALITY AND AMOUNT OF RAW MILK PRODUCED PER LIVESTOCK.

besi yapılmakta ve hayvanlar yem ile beslenmektedir. Sürdürülebilir bir süt üretimi için üreticinin yem bitkilerine ulaşılabilirliği kolaylaştırılmış, mera ve otlağ alanlarının doğru kullanılması sağlanmalıdır. Destekler verilirken ülkemizin şartları mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır.

Süt üretiminde arz, piyasadaki değişikliklere cevap verebilecek bir düzeyde ve organizasyon yapısında mıdır? Neden?

Hayvancılık sektörünü bir bütün olarak göz önünde bulundurduğumuzda; süt sektörünün ülkemizde et sektörüne kıyasla daha gelişmiş olduğu, üretici örgütlenmesinde belirli bir aşama kaydettiği, sınırlı da olsa dış ticaretin yapıldığı, dünya gelişmelerine paralel seyirler izlemekte olduğu görülmektedir.

Toplam sütümüzün sadece %51'i kayıt ve kontrol altındadır ve son 5 yılın rakamlarına bakıldığımızda maalefet kaydırlığı azaltma konusunda önemli bir mesafe almadığımız görülmektedir; doğru tarım politikalarının oluşturulabilmesi ve uygulanabilmesi için kayıt ve kontrol dışı üretimin ve

It is obvious that the producer should certainly make profit for a sustainable production. It is not possible for a system to be sustainable where the producer does not make profit. However, it is expected from the producers to be aware of their responsibilities such as increasing the quality of raw milk and decreasing the production cost and they should put efforts in this aim and these efforts should be supported by the government through appropriate procedures.

For a sustainable milk production, usability and applicability of the technology are as important as the technological development. I believe that concentrating on the training activities and carrying out activities facilitating organization for the rural development will contribute to obtaining information and acting in compliance to a large extent.

The majority of the enterprises are small sized enterprises with insufficient infrastructure, Automation and mechanisation facilities are limited and the employees are not trained

ticaretin azaltılması ve kayıt içine alınması gerekmektedir.

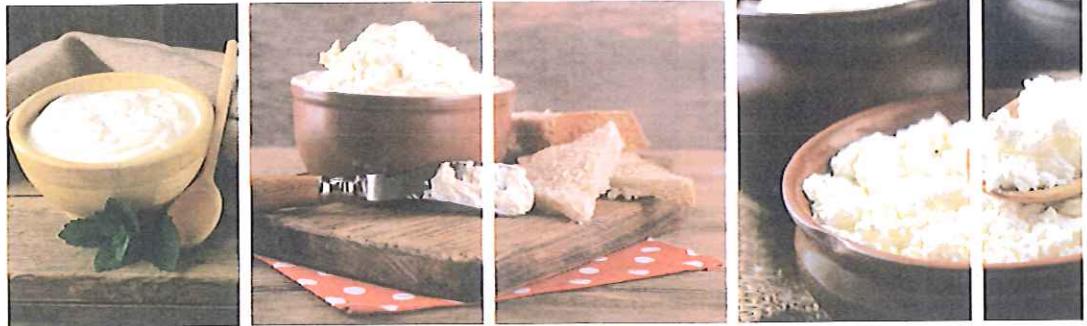
Ancak süt sektöründe de gelişmenin önünde bazı engeller bulunmaktadır, bunlar sektörün potansiyeli doğrultusunda gelişmesini önlemektedir. Sektördeki en önemli iki sorun her zaman dile getirdiğimiz gibi kaliteli, sürekli, uygun maliyeli, güvenilir hamadde temini ve kayıt düşüktür. Bu iki temel soruna ilaveten çığ süt arzında yaşanan mevsimsel dalgalanma sorununu çözmemesi olması ise her sene ilkbahar ve sonbahar oylarında fiyatlarında dalgalanma yaşamasına sebep olmaktadır, istikrarsızlığı beraberinde getirmektedir.

Sektörde üretim ve tüketimin artırılması için kaliteli güvenilir sürekli hamadde temini sağlamak, bunun için de kaliteyi teşvik edici bir teşvik sistemi oluşturmak gereklidir. Sağlıklı, kaliteli ve kayıtlı süt üretiminin artışı özellikle AB sürecinde büyük önem arz etmekle birlikte, üretim miktarındaki artış paralel olarak yurt外 tüketiminin artırılması ve ihracat imkânlarının geliştirilmesi de zorunludur.

TKDK tarafından yürütülen IPARD programının sektör'e nasıl bir katkısı oldu? Önümüzdeki dönemde uygulamaya konacak IPARD-II programından beklenileriniz nedir?

Türkiye'de sektörün hedeflerine ulaşması için, yatırım, üretim, istihdam ve ihracat politikaları arasında bütünlüğün sağlanması, ithalata bağımlılığı olan ham maddelerin Türkiye'de üretiminin sağlanarak dışa bağımlılığın azaltılması gerekmektedir. Mevcut durumda, süt işleme tesisilarının AB standartlarında üretim yapmaları ve çevrenin korunmasına yönelik standartların yükseltilmesi için teşviklere ihtiyaç vardır.

IPARD-I döneminde yapılmış olan yatırımların ve sektörümüze yönelik kazançların devam edeceğini bilmek gerçekten sevindirici. Ancak kırsal kesimi kalkındırmaya yönelik verilen desteklerin

adequately. In our country, livestock is mostly kept in barns and fed with livestock feed. Producers' access to livestock feed should be facilitated and the right use of the rangelands and pasturelands should be ensured for a sustainable milk production. The conditions of our country should be taken into account while providing the supports.

Is the level and organization of supply in milk production capable of tolerating the changes in the market? Why?

When the livestock production sector is considered as a whole; it can be observed that the milk sector is more developed compared to the meat sector in our country, some progress has been made in terms of the organization of producers, foreign trade is practiced even though it is limited and it is progressing in parallel with the developments in the world.

Only 51% of the total milk production is registered and under control and unfortunately, when the figures belonging to the last 5 years are analysed, it can be observed that much progress could not be made in terms of eliminating unregistered production; in order to develop and implement right agricultural policies, unregistered and uncontrolled production and trade should be eliminated and the production should be registered.

However, there are some obstacles on the way of development in the milk sector and these obstacles prevent the sector from developing in line with its potential. The most important two problems faced in the sector are the procurement of quality, continuous, cost-effective and reliable raw material and unregistered production as always mentioned. In addition to these two main problems, since the seasonal fluctuation problem in

the supply of raw milk could not be fixed, it causes fluctuations in prices in spring and autumn seasons every year and it brings the instability along.

It is necessary to ensure the procurement of quality, reliable, continuous raw material and therefore; to develop an incentive system promoting the quality in order to increase the production and consumption in the sector. Increase in healthy, quality and registered milk production is especially quite important for the EU process and it is a must to increase the domestic consumption and develop the export facilities in parallel with the increase in the production amount.

What are the contributions of the IPARD programme, managed by ARDSI, to the sector? What are your expectations from IPARD-II programme that will be implemented in the next period?

Türkiye'de sektörün hedeflerine ulaşması için, yatırım, üretim, istihdam ve ihracat politikaları arasında bütünlüğün sağlanması, ithalata bağımlılığın ham maddelerin Türkiye'de üretimin sağlanarak dışa bağımlılığın azaltılması gerekmektedir. Mevcut durumda, süt işleme tesislerinin AB standartlarında üretim yapmaları ve çevrenin korunmasına yönelik standartların yükseltilmesi için teşviklere ihtiyaç vardır.

IPARD-I döneminde yapılmış olan yatırımların ve sektörümüze yönelik kazançların devam edeceğini bilmek gerçekten sevindirici. Ancak kırsal kesimi kalkındırmaya yönelik verilen desteklerin

aynı zamanda tarım sektöründeki verimlilik sorunlarını da giderecek biçimde tasarlanması, böyle olduğunda da tarım sektörüne ilişkin politikalar ile kırsal kalkınma politikalarının beraber uygulanması söz konusu olabilecektir.

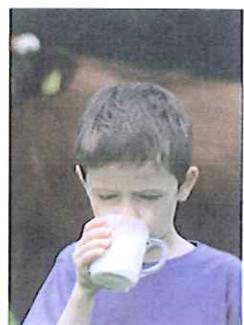
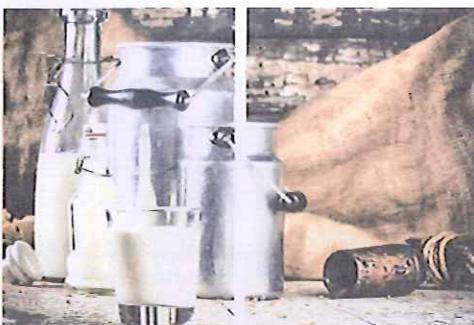
IPARD-II döneminde hibelerde yapılan iyileştirmeler, özellikle finansman sorununa yönelik yapılan çalışmalar kırsal kalkınmaya yönelik verilen desteklerin nitelğinde artışa sebep olacaktır. Özellikle yeni kurulacak olan süt çiftliklerinde çiftlik yönetiminin önemi, hayvan hastalıklarının önlenmesi ve kaliteli çiğ süt temini sektörümüze katkı sağlayacak en önemli etkenlerdir.

Tarimsal üretmeye ilişkin, işgücü, sermaye gibi üretimi faktörlerinin niteliği ve verimlilik düzeyi kırsal kesimdeki gelişmişlik düzeyi ile yakından ilişkilidir. Ayrıca kırsal kalkınmanın sağlanması Türkiye'deki üreticilerin önce bölgesel daha sonra da uluslararası rekabet gücünü şüphesiz artıracaktır ve tarım sektörünün tamamında önemli gelişmeye yol açacaktır.

TKDK desteklerinin AB üyeliği açısından önemini nasıl değerlendirdiğiniz?

Türkiye, yıllık 18,5 milyon ton çiğ süt üretimi ile dünyada önde gelen üreticiler arasında yer almısına rağmen üretilen

sütün büyük kısmının AB standartlarının altında olması nedeniyle ihracat gücü ve rekabet edebilirliği zorluşmaktadır. Bu kapsamda, AB tarafından ülkemize sağlanan katılım öncesi mali yardımlar kapsamında, tarım, gıda ve hayvancılık alanlarında üreticilerin kullanımına tahsis edilen bu hibe destekleri ile tarım sektöründe sürdürülebilir modernizasyona katkı sağlanması, gıda güvenliği, hayvan ve bitki sağlığı ve çevre ile ilgili AB standartlarına uyum sağlanması hedeflenmektedir. Bu kapsamda verilen her destek, olumlu yönde yapılan her yatırım bizi AB üyeliğine bir adım daha yaklaşıtmaktadır.

the supply of raw milk could not be fixed, it causes fluctuations in prices in spring and autumn seasons every year and it brings the instability along.

It is necessary to ensure the procurement of quality, reliable, continuous raw material and therefore; to develop an incentive system promoting the quality in order to increase the production and consumption in the sector. Increase in healthy, quality and registered milk production is especially quite important for the EU process and it is a must to increase the domestic consumption and develop the export facilities in parallel with the increase in the production amount.

What are the contributions of the IPARD programme, managed by ARDSI, to the sector? What are your expectations from IPARD-II programme that will be implemented in the next period?

In order to reach the sector objectives in Turkey, the integrity among investment, production, employment and export policies should be provided and production of import dependent raw materials should be enabled in Turkey and by this means, dependence on foreign sources should be eliminated. In the current situation, incentives are required to ensure production in compliance with the EU standards in the milk processing facilities and to increase the standards aiming to protect the environment.

It is quite pleasing to know that the investments from IPARD-I period and the gains in the sector will be continued in the future. However, the supports provided for the development of the rural areas will have to be designed also for eliminating the productivity problems in the agriculture sector and in this case, the policies regarding the agriculture sector and the rural development policies will have to be implemented together.

Improvements in the grants during IPARD-II period and especially, the activities carried out for the solution of financing problem will provide an increase in the quality of the supports aiming rural development. Particularly, attaching importance to the farm management, prevention of animal diseases and supplying quality raw milk in the milk farms to be established are the most important factors that will contribute to the sector.

Quality and the productivity level of the production factors regarding agricultural production such as labour force and capital are closely related to the development level in the rural areas. Furthermore, ensuring the rural development will certainly increase the competitiveness of the Turkish producers firstly on regional and then on the international levels and will provide an important progress in the whole agriculture sector.

How would you assess the importance of ARDSI supports in terms of EU membership?

Although Turkey is among the prominent milk producers in the world with the annual production of 18,5 million tons of raw milk, export capacity and competitiveness are problematic because the majority of the milk produced is below the EU standards. Considering that, contributing to the sustainable modernization in the agriculture sector and ensuring compliance with the EU standards on food security, animal and plant health and environment with the grant supports allocated to the use of producers in agriculture, good and livestock production sectors within the scope of pre-accession assistance provided by the EU to our country is aimed. Each support provided in this scope and each investment bring us one step closer to EU membership.